



23.3.2020

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta 24.3.2020

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä (U 71/2020 vp)

Erityisasiantuntija Ilmari Uljas, tietohallintojohtaja Mikko Soikkeli ja yksikön johtaja Sara Kajander, Puolustusministeriö

Puolustusministeriö kiittää mahdollisuudesta saada lausua koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä. Puolustusministeriö on osallistunut kirjelmän valmisteluun ja sen näkemykset on huomioitu kirjelmässä.

Ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä, eli niin kutsutun CER-direktiivin, keskeisiä teemoina ovat ymmärrys uhka- ja häiriöspektrin laajuudesta ja sen tuottama tarve siirtyä fyysisistä suojaustoimista yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan varmistamiseen, eli kriisinkestävyyteen.

Puolustusministeriön näkökulmasta keskeistä ja positiivista on, että kriittisen infran suojaamisen kokonaisuutta edistetään vahvasti EU:ssa ja jäsenmaiden kesken. Puolustushallinto ei ole direktiivin keskiössä, mutta kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti valmiutta uhkiin vastaamiseksi kehitetään yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa. Kansallinen puolustusjärjestelmä tukeutuu merkittävästi osin muun yhteiskunnan ylläpitämään kriittiseen infrastruktuurin normaalioloissa, niiden häiriötilanteissa ja myös poikkeusoloissa, kuitenkin vaarantamatta muun yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Direktiiviehdotus vahvistaa keskeisten sektoreiden kriittisen infran suojelua, mikä on erittäin kannatettava asia. Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaaminen on tärkeää sotilaallisen maanpuolustuksen, kansallisen turvallisuuden ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta paitsi kansallisesti, myös EU:n tasolla. Ehdotuksella on myös selkeä liittymäpinta huoltovarmuuteen, mikä nousee kirjelmässä hyvin esille.

Puolustusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota ristiriitaan, joka on CER-direktiivin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1024, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä välillä. Kyseisissä direktiiveissä on osin sama soveltamisala: mm. vesi- ja energiahuolto sekä julkinen liikenne. Digitaalista infrastruktuuria toisaalta suojellaan CER:n kautta, toisaalta avataan avoimen datan direktiivin avulla. Osin ristiriitaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kriittisen tiedon ja julkisen tiedon tunnistamista ja



23.3.2020

suojaamista, tiedon kasautumisvaikutus huomioiden, sekä vaikutusten arviointia tulevaisuuteen. Puolustusministeriö tukee tästä huolimatta EU:n kokonaisvaltaista ajattelua, jossa CER-direktiiviluonnos on osa laajempaa pakettia, johon kuuluu myös uusi kyberturvallisuusstrategia sekä verkko- ja tietoturvadirektiivin päivitys. On tärkeää vahvistaa digitaalisen ja fyysisen kriittisen infrastruktuurin resilienssiä. Muuttuva turvallisuusympäristö edellyttää, että EU päivittää lainsäädäntöään ja jäsenmaat toimeenpanevat sen.

Puolustusministeriö tukee näkemystä, että erityistä huomiota tulee kiinnittää omistajuuteen ja määräysvallan säilymiseen unionissa kriittisten toimijoiden osalta. Kriittisen infrastruktuurin hallinnan tavoitteet tulisikin määritellä osana direktiivin toimeenpanon strategista suunnittelua. Myös paikkatiedon huomioiminen kriittisenä elementtinä on puolustusministeriön näkemyksen mukaan tärkeää. Osaltaan tähän kokonaisuuteen kuuluu myös esimerkiksi navigointiin liittyvä sijanti- ja aikatieto sekä näihin liittyvä infrastruktuuri, kuten EU:n Galileo-järjestelmä. Tämä tulisi huomioida osana digitaalista ja avaruuteen liittyvää kriittistä infra- ja tietokokonaisuutta.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan kirjelmä on hyvin valmisteltu ja muotoiltu ja esitetty valtioneuvoston kanta on tarkoituksenmukainen.